

Висновки. Результати аналізу рівня, стану та динаміки тяжких злочинів засвідчують, що злочинність, її кількісні та якісні показники, залежать від соціально-економічних, політичних, історичних процесів, що відбуваються в державі. Неготовність економіки країни до нових підходів господарювання стає поштовхом до масового безробіття, фінансової неспроможності та породження соціальної деградації населення, що в свою чергу значно піднімає рівень злочинності.

Що стосується незалежної України, подій, які відбуваються на сході країни, варто сказати, що не підконтрольність частково окупованих Донецької і Луганської області, анексія півострова Крим, масштабні міграційні процеси спричинили сприятливі умови для створення та діяльності злочинних угруповань, які по суті не несуть відповідальності за протиправні діяння, але впливають на криміногенну обстановку на підконтрольних територіях.

Враховуючи викладене, на сучасному етапі розбудови Української держави, безумовно, необхідно розробити та впровадити на державному рівні Програму запобігання, протидії та профілактики злочинності на території України, приділяючи особливу увагу непідконтрольним територіям.

Не менш важливим є підняття рівня кримінологічних досліджень при вивченні нових методів боротьби і запобігання протиправним діям, проведення аналізу сучасного стану злочинності, а також налагодження внутрішньої та зовнішньої взаємодії правоохоронних органів України.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
4. Кримінальний процес: підручник / Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. - Х.: Право, 2013.
5. Статистична інформація за офіційним сайтом МВС України // mvs.gov.ua З. Коломієць Ю.Ю.
6. Статистичні дані Департаменту інформаційно-аналітичного забезпечення Міністерства внутрішніх справ України за 2001-2010 рр. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/374130>.
7. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
8. Офіційний сайт МВС України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua>.
9. Бойко О.Д. Соціально-економічний розвиток УРСР в 1965-1985 роки / Київ // Видавничий центр «Академія», 2002.

Буржинський В. А.,
кандидат юридичних наук,
директор Департаменту інформаційних
технологій
Міністерства внутрішніх справ України

Кіріленко Ф. О.,
кандидат юридичних наук,
заступник начальника управління
міжвідомчої і міждержавної
інформаційної взаємодії
Департаменту інформаційних технологій
Міністерства внутрішніх справ України
Надійшла до редакції: 14.03.2016

УДК 343.2

ПРОБЛЕМА ЗАКОНОДАВЧОГО ВРЕГУЛЮВАННЯ ПОНЯТТЯ «ПЕРЕДАЧІ (ПРОГРАМИ) ОРГАНІЗАЦІЙ МОВЛЕННЯ»

У статті на прикладі спортивних змагань проаналізовані правові відносини між організаторами таких заходів і організаціями мовлення, зазначено відсутність норм права інтелектуальної власності, що повинні регулювати ці взаємовідносини. Надано пропозиції щодо внесення змін та доповнень в законодавство України відносно передач(програм) організацій мовлення.

Ключові слова: передачі (програми) організацій мов-

лення, передачі прямої трансляції, право інтелектуальної власності.

В статті на прикладі спортивних змагань проаналізовані правові відносини між організаторами таких заходів і організаціями мовлення, зазначено відсутність норм права інтелектуальної власності, що повинні регулювати ці взаємовідносини. Надано пропозиції щодо внесення змін та доповнень в законодавство України відносно передач(програм) організацій мовлення.

изменений и дополнений в законодательство Украины относительно передач (программ) организаций вещания.

Ключевые слова: передачи (программы) организаций вещания, передачи прямой трансляции, право интеллектуальной собственности.

In this article through the example of sports competitions legal relations between organizers of such events and the broadcasting organizations are analyzed, lack of rules of intellectual property law that have to regulate this relationship is noted. Offers concerning introduction of amendments and additions to the legislation of Ukraine concerning broadcasts (programs) of the broadcasting organizations are given.

Key words: broadcasts (programs) of the broadcasting organizations, live broadcasts, intellectual property law.

Охорона передач (програм) організацій мовлення, як частини суміжних прав, регулюється Міжнародною конвенцією про охорону прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення, яку було підписано 1961 році на Дипломатичній конференції у Римі (Римська конвенція). [1]

Стаття 2 Римської конвенції передбачає, що

1. Для цілей цієї Конвенції національний режим охорони означає правовий режим, який встановлюється національним законодавством Договірної Держави, в якій запитується охорона:

(с) організацій мовлення, штаб-квартири яких розташовані на її території, щодо телерадіомовлення, здійснюваного за допомогою передавачів, розташованих на її території.

2. Національний режим охорони надається відповідно до вимог охорони та умов, що передбачають її обмеження, прямо передбачених цією Конвенцією.

Стаття 13 передбачає, що

Організації мовлення користуються правом дозволяти або забороняти:

(а) ретрансляцію своїх телерадіопередач;

(b) запис своїх телерадіопередач;

(с) відтворення:

(i) записів своїх телерадіопередач, виготовлених без їхньої згоди;

(ii) записів своїх телерадіопередач, виготовлених відповідно до положень Статті 15, якщо відтворення було здійснено з іншими цілями ніж ті, які зазначені в цих положеннях;

(d) публічне сповіщення своїх телепередач, якщо воно здійснюється в місцях, доступних для публіки за вхідну плату; умови здійснення телерадіомовлення регулюються національним законодавством держави, в якій запитується охорона цього права. [1]

Згодом, положення цієї конвенції увійшли до національного законодавства країн, що її підписали або приєдналися до неї, зокрема, до Закону України Про авторське право і суміжні права. [2]

Слід зауважити, що до теперішнього часу у праві інтелектуальної власності не має визначення поняття «телерадіопередача» чи «передача (програма) організації мовлення».

Таке поняття існує в Законі України Про телебачення і радіомовлення, але воно не повністю відображає природу телерадіопередачі, як об'єкта інтелектуальної власності:

«передача (телерадіопередача) - змістовно завершена частина програми (телерадіопрограми), яка має відповідну назву, обсяг трансляції, авторський знак,

може бути використана незалежно від інших частин програми і розглядається як цілісний інформаційний продукт;

програма (телерадіопрограма) - поєднана єдиною творчою концепцією сукупність передач (телерадіопередач), яка має постійну назву і транслюється телерадіоорганізацією за певною сіткою мовлення». [3, Ст.1]

Більш того, умова наявності авторського знаку в ознаках телерадіопередачі здається нам явним протиріччям положенням Закону України Про авторське право і суміжні права.

Важко не погодитись з тим, що охороняти права організацій мовлення, не маючи чітко визначеного законодавством терміну «передача (програма) організації мовлення» вкрай важко, а, іноді, і не можливо.

З розвитком новітніх технологій у галузі телекомунікацій постійно збільшується кількість мовників та виробників телерадіопередач. Це, в свою чергу, призводить до того, що збільшується кількість конфліктів щодо прав на телерадіопродукцію. Одним з прикладів таких спорів є справа, що стосується прав на телевізійні передачі «Ревізор» та «Інспектор Фреймут». [4] Аналізуючи матеріали цієї справи, слід зауважити, що предметом спору були, власне, не передачі організації мовлення, як об'єкти суміжних прав, а аудіовізуальні твори, як об'єкти авторського права. Це пов'язане, зокрема, і з відсутністю визначення, що таке «передача організації мовлення».

В науковій літературі були спроби визначити елементи змісту та форми передач організацій мовлення. Зокрема, зазначається, що за видами вони розподіляються на аудіовізуальні твори, відеограми, фонограми та передачі, що транслюються у прямій трансляції, тобто без попереднього запису та монтажу. [5, С.С. 24,25] Але, такі підходи не знайшли законодавчого врегулювання і є виключно засобами полегшення роботи фахівців.

Для більш чіткого розуміння проблеми, на наш погляд, необхідно зосередитись саме на передачах організації мовлення, що транслюються у прямій трансляції. Це пов'язане з тим, що передачі, які попередньо були зафіксовані на відповідних матеріальних носіях (аудіовізуальні твори, відеограми та фонограми) можуть охоронятися правовими заходами, що притаманні саме їм, в той час, як передачі, що транслюються у прямій трансляції не мають інструментів охорони, як об'єкти інтелектуальної власності.

Яскравим прикладом такого стану речей є трансляція спортивних змагань.

Як зазначається у науковій літературі, продаж прав на телевізійні трансляції спортивних змагань досі є неврегульованим.

«Володіння правами на мовлення є особливо протирічним питанням, наприклад, в Сполученому Королівстві, де не існує «права власності» на спортивну виставу як такого. Таким же чином, в Сполученому Королівстві спортивна гра не є «драматичною виставою» та, відповідно, не може бути захищена авторським правом відповідно до Закону про авторські права на промислові зразки і патенти Сполученого Королівства 1988 року. Знову ж таки, учасники спортивних подій виключаються із визначення тих, хто має законні права виконавців - вони не приймають участь в виставі в якості авторів та їх неможливо захистити відповідно до Закону 1988 року». [6, С.4]

Як зазначається далі, відносини між мовниками та організаторами спортивних заходів регулюються не на підставі законодавства про інтелектуальну власність, а на підставі комерційного права.

«Об'єм захисту спортивних подій, які безпосередньо захищаються авторським правом, є предметом багатьох дебатів. Чи є такі події працею відповідно до авторського права? Наприклад, згідно законодавства Італії подія (футбольний матч) є грою, правила якої не захищені авторським правом, але які вважаються працею, якщо така гра проводиться до спеціального заходу та праця фіксується на матеріальний носій.

Другою темою, що дебатуються, є неписане правило про те, що організатор спортивної події є власником ексклюзивних економічних прав на використання даної події. Право на експлуатацію, яке виходить з тих зусиль, які були витрачені при організації спортивної події, закріплене, наприклад, законодавством Франції в Законі Про Спорт від 16 липня 1984 року. Захист ексклюзивних прав володаря від третіх осіб містить в собі право контролю доступу до місця проведення події відповідно до приватного права. До цього також відноситься право дозволяти телевізійним компаніям записувати чи транслювати подію.» [6, С.С.37,38]

В Україні проблеми з трансляціями спортивних подій також не врегульовані жодним законодавчим актом.

«Таким чином, тільки нормативні документи спортивних організацій і правила спортивних змагань можуть дати відповідь на це питання.

У відповідності до п. 2 Статті 32 Положення про Всеукраїнські футбольні змагання серед професійних клубів, права на теле- і радіотрансляції матчів Чемпіонату і матчів Кубка належать клубу, що є хазяїном поля (включаючи фінальний матч на Кубок, матч Суперкубку і матч за перше місце). Таким чином, клуби є основними володарями прав на телевізійні трансляції. Такий підхід впливає з загальної правової теорії про те, що такі права клубу можливо розглядати як так звані «суміжні права» (права на виставу)». [6, С.544]

Але, з такою точкою зору, на наш погляд, неможливо погодитись зважаючи на те, що «вистави» є об'єктом авторського права. [2]

Аналізуючи стан справ з трансляціями спортивних змагань необхідно відзначити підхід Іспанії до цієї проблеми.

«Іспанські клуби враховують важливість прав на трансляцію надаючи гравцям підписувати не менш ніж два індивідуальні контракти. Один - контракт найму з ексклюзивним правом використання професійних якостей гравця. Другий - приватно-правовий договір, згідно з яким гравець передає своє власне зображення клубу або третій комерційній стороні, якою, як за правило, володіє клуб.

В цьому сенсі незаконне використання зображення будь-кого може розглядатися як агресивний вплив на інтелектуальний твір автора, торгову марку, патент чи зображення самого себе». [6, С.500]

Ми надали в якості прикладу відносини між мовниками та організаторами спортивних заходів, як найбільш яскраві. Однак, те ж саме стосується майже кожної іншої передачі, що транслюється у прямої трансляції. Як за правило, організацією заходу та його трансляцією займаються не організація мовлення, а, так звані, продакшн-студії та пересувні телевізійні комплекси, які не належать організаціям мовлення. Наприклад,

трансляцію футбольних матчів під егідою УЕФА здійснює Європейський Мовний Союз (ЕВУ), який не відповідає вимогам законодавства щодо організації мовлення. Таким чином, продаючи право трансляції відповідних футбольних матчів іншим країнам (їх мовникам), ЕВУ надає право використання не передачі організації мовлення, а телевізійного сигналу, який не є об'єктом права інтелектуальної власності.

Аналогічні проблеми існують у стосунках між організаторами ток-шоу та організаціями мовлення.

Отже, з одного боку заходи, що транслюються в прямій трансляції, в більшості, не є об'єктами інтелектуальної власності, з іншого боку надання права трансляції таких заходів організаціями, що не є мовниками, не відповідає засадам права інтелектуальної власності.

Законодавче віднесення спортивних змагань, ток-шоу, громадських заходів, тощо, які транслюються організаціями мовлення у прямої трансляції до об'єктів інтелектуальної власності потребує визначення нового об'єкту, що, в свою чергу, несе за собою змінення відповідних міжнародно-правових актів.

В той же час, визначення деяких роз'яснень, що стосуються вже існуючих об'єктів інтелектуальної власності на національному рівні, не потребує таких змін і повністю відповідає положенням Римської конвенції: [1, Ст.Ст. 2, 13]

На наш погляд було б доцільно внести доповнення до Закону України Про авторське право і суміжні права щодо визначення «передач (програм) організацій мовлення» та «передач прямої трансляції».

Так, пропонується доповнити ст. 1 Закону України Про авторське право і суміжні права такими термінами:

«передача (телерадіопередача) - змістовно завершена частина програми (телерадіопрограми), яка має відповідну назву, обсяг трансляції, може бути використана незалежно від інших частин програми і розглядається як цілісний інформаційний продукт. Вихідними матеріалами для передачі є аудіовізуальні твори, відеограми, фонограми та передачі прямої трансляції;

передача (телерадіопередача) прямої трансляції - будь яка первинна трансляція організації мовлення, що здійснюється без попереднього запису та монтажу;

виробник передачі прямої трансляції - фізична або юридична особа, яка взяла на себе ініціативу за первинну трансляцію, що здійснюється без попереднього запису та монтажу, відповідного заходу організацією мовлення;

програма (телерадіопрограма) - поєднана єдиною творчою концепцією сукупність передач (телерадіопередач), яка має постійну назву і транслюється телерадіоорганізацією за певною сіткою мовлення».

Частину 3 статті 38 Закону України Про авторське право і суміжні права пропонується викласти в наступній редакції:

«Організація мовлення та виробник передачі прямої трансляції має право вимагати згадування своєї назви у зв'язку із використанням своєї передачі іншою організацією мовлення.»

Крім того, доповнити Закон України Про авторське право і суміжні права новою статтею наступного змісту:

«Майнові права виробників передач прямої трансляції
1. До майнових прав в виробників передач прямої трансляції належить їх виключне право на використання своїх передач прямої трансляції і виключне право дозволяти чи забороняти іншим особам:

а) публічне сповіщення передач прямої трансляції через будь-які засоби зв'язку таким чином, що будь-яка особа може отримати до них доступ з будь-якого місця і в будь-який час за їх власним вибором;

б) будь-яку видозміну своїх передач прямої трансляції.

2. Майнові права виробників передач прямої трансляції можуть передаватися (відчужуватися) іншим особам на підставі договору, в якому визначаються спосіб використання передач прямої трансляції, розмір і порядок виплати винагороди, строк дії договору, строк використання передач прямої трансляції, територія, на яку розповсюджуються передані права, тощо.

Майнові права виробника передачі прямої трансляції, який є юридичною особою, можуть бути також передані (відчужені) іншій особі у встановленому законом порядку внаслідок ліквідації юридичної особи - суб'єкта суміжних прав.»

Внесення зазначених змін та доповнень до законодавства зможе вирішити наступні задачі:

закріпить на законодавчому рівні правову природу передач (програм) організацій мовлення, як збірки об'єктів інтелектуальної власності;

надать визначення термінів «передача організації мовлення», «програма організації мовлення» та «передача прямої трансляції»;

забезпечить належну правову охорону правам організаторів заходів, що транслюються організаціями мовлення без попереднього запису та монтажу.

Література

1. Міжнародна конвенція про охорону інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення, вчинена 26 жовтня 1961 року в м. Римі, ратифікована Законом України від 20 вересня 2001 року № 2730-III// Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 2.

2. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року № 3792- XII // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 13.

3. Про телебачення і радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року № 3759- XII // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 10.

4. Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/53356232> (дата звернення: 08.09.16 р.) - Назва з екрану.

5. Єліферов О.Б. Передачі (програми) організацій мовлення як об'єкт судової експертизи у сфері інтелектуальної власності. Науково-методичний посібник. - К.: Видавець Карпенко В.М., 2015, - 92 с. ISBN 978-617-7071-29-6.

6. TV Rights and Sport Legal Aspects edited by Ian Blackshaw, Steve Cornelius, Robert Siekmann. - t.m.c. Asser press, The Hague, The Netherlands, 2009, ISBN 978-90-6704-281-9, ISSN 1874-6926.

Єліферов О.Б.,
кандидат юридичних наук,

атестований судовий експерт у сфері інтелектуальної власності (м. Одеса)

Єліферов Д.О.,
студент (Одеський Національний університет

ім. І.І.Мечникова)

Надійшла до редакції: 08.03.2016

УДК 343

ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДНОВЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ НКВС НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ, ЗВІЛЬНЕНІЙ ВІД ОКУПАЦІЇ ПІД ЧАС ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

Терещенко Ю. В.

У статті досліджуються заходи з відновлення роботи НКВС на території України після її звільнення за часів Другої світової війни. Аналізуються пріоритетні напрями діяльності НКВС після вступу на визволену територію, серед яких виділяються організація виявлення і вилучення агентури німецьких розвідувальних органів, запобігання актам терору, диверсіям саботажу, створення нової агентурної мережі, установа зв'язку з партизанськими загонами, виявлення зрадників, провокаторів. Передбачається також заходи щодо організації охорони громадського порядку, боротьби з бандитизмом, грабежами і спекуляцією, налагодження роботи органів міліції, обладнання тюрем та організація охорони приміщень органів НКВС.

Ключові слова: оперативна робота, НКВС, агентура, воєнний стан, тоталітарна система.

The article examines the measures to restore the work of the NKVD in Ukraine after its liberation during the Second World War. Analyzes the priorities of the NKVD of the entry in the liberated territories, among which the organization identify the agents of the German

intelligence services, prevention of acts of terrorism, sabotage and sabotage the creation of a new intelligence network, liaising with guerrilla groups, the identification of traitors, provocateurs. Also provides for arrangements for the protection of public order, combating banditry, looting and profiteering, the establishment of police authorities, prison facilities and organization of the protection of the premises of the NKVD.

Keywords: operational work, NKVD agents, martial law, totalitarian system.

Серед подій Другої світової війни - бойових дій армії, руху опору, заходів з евакуації, перебудови роботи промисловості і сільського господарства, які широко висвітлені в наукових працях та мемуарах, є досить великий пласт недостатньо дослідженого історичного матеріалу, який стосується діяльності в цей період органів Народного комісаріату внутрішніх справ. Ідеться, зокрема, про заходи з відновлення роботи НКВС на території УРСР безпосередньо після її звільнення від ворога. У силу специфіки діяльності та закритості системи НКВС її функціонування в цей період частково висвітлено лише

© Ю.В. Терещенко, 2016